

Helyi öröm- és bánattérkép készítése

Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetencia

8. évfolyam:

Programcsomag: Felkészülés a felnőtt szerepekre

A modul szerzője: Vásárhelyi Judit

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	14-15 évesek
Ajánlott időkeret	9 × 45 perc
A modul közvetlen célja	A szubjektív térkép elkészítése újszerű környezeti nevelési eszköz. Hozzájárul a fiatalok érzelmi neveléséhez, erősíti döntés-előkészítő gondolkodásukat és döntéshozó magatartásukat, finomítja érvelőkészségüket, mérlegelési technikáikat, növeli helyismeretüket, azonosságtudatukat.
A modul témái és tartalma	<p>Témák:</p> <p>Környezet: lakóhelyi környezet, környezettudatosság; globalizáció: ökológia, fenntarthatóság, világproblémák; erkölcs és jog: törvények, lelkiismeret, döntés; társadalom: civil szervezetek, gazdaság; identitás: hagyomány, hazafiság, Európa</p> <p>Tartalom:</p> <p>A saját lakóhelyünkkel kapcsolatos azonosságtudat iránti érzékenyítés, annak építése érzelmi térkép kidolgozásával, öröme és bánatra okot adó helyek különféle kreatív dokumentálásával; az együttműködő tervezés, a döntés-előkészítés és a projekttervezés, projektmenedzsment gyakorlása.</p>
A kompetenciafejlesztés fókuszai	<p>Szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: információkezelés, -rendszerzés, problémakezelés, kritikai gondolkodás, kreativitás</p> <p>Önszabályozás: törődés, tekintet másokra</p>
Kapcsolódási pontok	<p>A NAT-hoz: Földünk – környezetünk (tájékozottság hazai földrajzi-környezeti kérdésekben, a hazai tájak természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése a hazához való kötődés érdekében; tájékozódás a tudomány-technika-társadalom kölcsönhatásáról; a jelentkező társadalmi problémák előtérbe állítása, a problémák megoldását célzó egyéni és közösségi cselekvés lehetőségeinek felismerése, elfogadása, e cselekvés vállalása)</p> <p>Tantárgyakhoz: földrajz, biológia, vizuális kultúra</p> <p>Modulokhoz: 9. évfolyam: Szűkebb hazám</p>
Támogató rendszer	<p>Vásárhelyi Judit (szerk.): <i>Magyarország öröm- és bánattérképe</i>. TermészetBúvár Alapítvány. Budapest, 1997</p> <p>Sólyom László: <i>A jövő nemzedékek jogai és ezek képviselője a jelenben</i>. In: Jávor Benedek (szerk.): <i>A jövő nemzedékek jogai</i>. Védegyelet. Budapest, 2000</p>

Módszertani ajánlás

Az érzelmi térkép elkészítése projektmunka a javából azzal a különbséggel, hogy nem a diákok találják ki a témáját, hanem a tanár javasolja. Ezért a bevezető szakaszban különösen körültekintően kell eljárnia, hogy elfogadtassa a munka célját, és a tanulók a magukénak érezzék azt. A projekt eredménye sokféle lehet, mint ahogy az odavezető utak is változatosak. A „termék” lehet kiállítás vagy egy kis füzet néhány példányban, lehet CD vagy PowerPoint prezentáció, esetleg honlap. De felkínálhatják a helyi TV-nek műsorként is.

Időfelhasználás

A 9 órát három alkalommal, 2+4+3 órás bontásban használjuk fel. Az első 2 x 45 perces alkalom után egy héttel érdemes megtartani a második, 4 x 45 perces alkalmat. A harmadik, 3 x 45 perces alkalomig akár két hét is eltelhet.

Tér-, teremrendezés

Az első alkalommal az osztályban dolgozunk. Ha prezentációra sor kerül, számítógépre és projektorra van szükség. A második alkalommal az idő legjavát a diákok terepbejárással, dokumentálással töltik. A harmadik alkalom a „termékre” vonatkozó döntéstől függően az osztályban vagy a számítógépteremben, esetleg a nagyteremben vagy a városházán zajlik.

Eszközök

A helyi adottságoknak megfelelően választhatók: számítógép és projektor; fényképezőgép, diktafon; kartonpapírok, rajzlapok, zsírkréta, szén, vízfesték (a tanulók igénye szerint); szavazáshoz ragasztható papírpöttyök; szkennel, nyomtató.

Csoportok

A munkacsoportok létszáma általában öt-öt fő. Kezdetben véletlenszerű csoportalakítással dolgozunk, az akciócsoportok kialakításánál viszont vegyük figyelembe az egyéni adottságokat, a gyerekek személyes vállalásait.

Az egyes tevékenységek szervezésével kapcsolatos javaslatok

Az 1. és a 2. alkalom között készülünk fel (döntés szerint) a terepmunkacsoportok párhuzamos tevékenységének támogatására, mérlegeljük, milyen szaktanári támogatást, orientációt (rajz, irodalom, történelem, számítástechnika, technika, ének) igényelnek a gyerekek. Bizonyos munkák tanári előkészítést igényelnek (pl. látogatás a település legidősebb lakójánál).

A 2. és 3. alkalom között – ha a gyűjtött anyag minősége indokolja ezt – a mi feladatunk előkészíteni az esetleges önkormányzati prezentációt, a városházán vagy a városi könyvtárban rendezendő kiállítást stb. A választott műfaj(ok)nak megfelelően kell megszervezni a dokumentumok rögzítését, szkennelését, előhívását stb.

Az értékelési mód és a tartalom összefüggésének megvilágítása

Az értékelés folyamatos lehet, két dimenzióban: a projekttel (és a hellyel) való azonosulásból keletkező kreativitás, alkotómunka elismerése, dicsérete. Ez a dimenzió nem tervezhető, hiszen kérdés, hogy kialakul-e a diákokat művészi alkotómunkára készítő atmoszféra. Ebben a dimenzióban maguk a diákok adják majd egymásnak a legtöbb jutalmat. A másik dimenzió jól tervezhető, nyomon követhető: a projekt megvalósításának a fegyelem, a saját döntéseikből következő lépések megvalósítása, a döntésekhez való ragaszkodás, illetve akadály esetén jó menekülő útvonalak keresése, a befejezésre törekvés. Ezt a folyamatot apró lépésenként lehet követni, dicsérni, számon kérni. Számítanunk kell arra, hogy külső értékelést is kapnak a gyerekek azoktól, akikkel a munka közben kapcsolatba kerülnek. Az egész folyamat alatt fokozottan ügyeljünk a személyes érzékenységre.

A modul mellékletei

Tanári segédletek

- P1 – A rossz benyomást keltő helyek összesítése
- P2 – Helyi öröm- és bánattérkép készítése című PowerPoint prezentáció bemutatása
- P3 – Konszenzus vagy kisebbségi vélemény
- P4 – Kiinduló lista: öröm- és bánatpontok a terep feltárása előtt
- P5 – Sólyom László: A jövő nemzedékek jogai és ezek képviselője a jelenben
- P6 – A munkacsoportok által gyűjtött anyag áttekintése

Tanulói segédletek

- D1 – Az ideális táj csoportos megközelítése: szempontok (Ahány csoport, annyi példányban készül.)
- D2 – Döntéskészítő gondolkodás a helyi öröm- és bánattérkép elkészítéséről mint projektről (Ahány csoport, annyi példányban készül.)
- D3 – A projekt megfogalmazása (A csoportok létszámának megfelelő példányban készül.)
- D4 – Munkamegosztás, munkacsoportok (A csoportok létszámának megfelelő példányban készül.)
- D5 – Forgatókönyv a kiválasztott termék készítéséről (A csoportok létszámának megfelelő példányban készül.)